

ERFARINGER FRA 15M PULJEN

ARTIKLER OM HVER AF DE 12 KOMMUNALE PROJEKTER

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. **Indledning**
2. **Køge Kommune:** *At være til rådighed når der er behov for det*
4. **Kolding Kommune:** *"De kan mere, end vi tror"*
7. **Herning Kommune:** *Væk med silotænkning!*
9. **Slagelse Kommune:** *"Jeg har en diagnose, jeg er ikke en diagnose"*
11. **København Kommune:** *"Struktur og genkendelighed muliggør udvikling"*
14. **Aarhus Kommune:** *Det nytter!*
16. **Egedal Kommune:** *Organisationen var ikke en barriere for tværfagligheden*
18. **Odense Kommune Handicap og psykiatri afdeling:** *Tilbud fortsætter som konsekvens af målbare resultater*
20. **Aalborg Kommune:** *"Kompetenceudvikling og supervision af praksis"*
22. **Odense Kommune, Social og Arbejdsmarkedsforvaltningen:** *Faglighed, faglighed, faglighed*
24. **Frederiksberg Kommune:** *Organisation skal rime på koordination for at nå et godt resultat*
27. **Nyborg Kommune:** *At stille faglig viden til rådighed*

INDLEDNING

Indledning

Dette magasin indeholder artikler om hver af de 12 kommunale projekter, der har opnået støtte fra 15M puljen 2009-2012.

15M puljen til sociale tilbud til mennesker med sindslidelser er en 3-årig ansøgningspulje under Social- og Integrationsministeriet. Temaet for puljen var i perioden 2009 – 2012 metodeudvikling i indsatsen for borgere med personlighedsforstyrrelser.

Artiklerne er skrevet i forbindelse med den puljeevaluering Konsulenthuset CUBION har gennemført for Socialstyrelsen. Formålet med artiklerne er, at udbrede de erfaringer projekterne har opnået i forhold til arbejdet med at kvalificere indsatsen overfor borgere med personlighedsforstyrrelser.

Artiklerne er organiseret i forhold til deres målgruppe. Således præsenteres først de projekter, der har børn og unge som målgruppe, dernæst de projekter der primært har voksne som målgruppe og afslutningsvist de projekter, der primært har haft fokus på det interne samarbejde mellem forvaltninger med henblik på at kvalificere arbejdet med borgere med personlighedsforstyrrelser.

Artiklerne er korte præsentationer af essentiel erfaring opnået i hvert projekt. Vi håber I vil lade jer inspirere af projekternes erfaringer, og I er meget velkomne til at kontakte de enkelte kommuner for yderligere information.

De bedste hilsner

Konsulenthuset **CUBION**

KØGE KOMMUNE

KØGE KOMMUNE

At være til rådighed når der er behov for det

Projekt ”Perronen”, et dagtilbud fem dage om ugen til unge fra 16-30 år hvor personalet på tværs af faglighed er der hver dag

- Det her synes jeg er bedre fordi det ligger tættere på hvor jeg bor og også at man er her hele dage. Jeg har Laila som kontaktperson og hun kan lære mig bedre at kende, når hun ser mig mere i stedet for, at man skal have en samtale en gang om ugen. Man er sammen om andre ting end lige at skulle have en samtale siger deltager på Perronen For deltagerne har det stor betydning at det er et dagtilbud, hvor personalet er der i de situationer, hvor de har behov for at vende en problemstilling og ikke skal vente en uge før de kan få en tid til en samtale. Derfor er det også vigtigt, at personalet er sammensat af pædagoger, psykologer og socialrådgivere med forskellige faglige ekspertiser, men i det daglige indgår i den fælles dagsplan.

Gruppen er det vigtigste

For de unge er det vigtigste dog, at de er en del af en gruppe og de forventer af hinanden at alle møder op hver dag, med mindre en er for syg til det og vel

at mærke fysisk syg. Har man det skidt med sig selv en dag, så har man lov til at holde lav profil, men det er vigtigt at komme alligevel.

- Det giver noget at man er en del af en gruppe - et bedre sammenhold og det er mere forpligtende. Der er nogen der regner med en, siger en anden deltager.

De fleste er ellers meget skeptiske når de starter op, om lige præcis det at skulle være en del af en gruppe.

- Mange har siddet hjemme bag lukkede døre uden noget særligt netværk og kommer man her, så er man på hele tiden, siger projektleder Laila Lunddorf

Politisk opbakning til projektet

I starten var det lidt svært for os at få visiteret borgere til tilbuddet, da jobcenteret jo har andre tilbud de bruger, fortæller Laila Lunddorf. Derfor har projektgruppen været meget opmærksom på at projektet bliver synligt både blandt sagsbehandlere og politikere og opmærksomheden kom, fordi projektet viste gode resultater.

- Vi afholdt et socialudvalgsmøde hos Perronen og var meget begejstret for projektet dengang og er det stadig, og derfor er jeg også glad for at det er lykkedes at sætte midler af i budgettet til at fortsætte det, siger Randi Hansen formand for socialudvalget i Køge Kommune. Vi er opløftede over, hvordan man har fået de her unge ud af deres huler og det menneskelige perspektiv, med at bringe dem ud af deres isolation er for mig det vigtigste, men får du bare en eller to ud af isolationen og videre i uddannelse og arbejde, så er projektet finansieret.

De gode resultater er opnået med baggrund i hele organiseringen af tilbuddet, men den metodiske tilgang ACT, har givet deltagerne redskaber de kan bruge individuelt.

- Det væsentlige i ACT er, at jeg bliver bevidst om egne handlemønstre

og at det er ok at jeg har negative tanker, men at de ikke behøver at styre mine handlinger, men det er ikke forkerte tanker, jeg skal blot prøve at forstå dem og blive bevidst om, hvorfor de kommer, siger en deltager.

Perronen er flyttet, men de unge kan stadig stige på toget

Projektet er flyttet til større lokaler men fortsætter under Social – og Sundhedsservice og med det samme afsæt i ACT, med de samme medarbejdere og den samme økonomi, men forløbene bliver i udgangspunktet 1-årige, hvor en del af deltagerne tidligere har været tilknyttet i op til 2 år.

Perronen har nu venteliste, hvilket bevidner, at de er blevet synlige og har noget at byde ind med.

For yderligere information kontakt:

Laila Lunddorf

Mail: laila.lunddorf@koege.dk

Telefon: 29332885

Laila Lunddorfs anbefalinger fra projektet, som andre kommuner også kan lade sig inspirere af:

- ① en helhedsorienteret tilgang, hvor der er kontakt til andre instanser, institutioner m.m. ud fra hvad den enkelt unge er i kontakt med
- ① stort udbytte af gruppeforløb, at indgå i gruppen og udøve omsorg for hinanden
- ① tværfagligt samarbejde, så det er et samlet tilbud borgeren får
- ① følg op på borgeren, når denne går videre i uddannelse eller arbejde, først der bliver det rigtig udfordrende
- ① tilrettelægge tilbuddet efter de aktuelle borgeres behov

Projekt "Perronen"

- ① Heldagstilbud fem dage om ugen til unge mellem 16-30 år
- ① Tilbud med metodisk udgangspunkt i ACT - Acceptance and Commitment Therapy og miljøterapi
- ① Gruppeforløb med aktiviteter: To dage med træning, en eftermiddag med forskellige aktiviteter, s.s. ridning, kreativt m.m. Der ud over er der to gange gruppeterapi og enkeltmandssamtaler med kontaktperson.
- ① Systematisk opfølgning på deltagerne 1, 3 og 6 måneder efter de stopper i projektet

KOLDING KOMMUNE

”De kan mere, end vi tror”

”Udvejen – et projekt for personlighedsforstyrrede på vej ud i livet” har sat nye standarder for at arbejde med målgruppen og andre brugere i psykiatriområdet i Kolding Kommunes social- og beskæftigelsesforvaltning.

Socialpædagog Trine Ruby Jespersen har, sammen med en kollega, været gennemgående figur i projekt ”Udvejen”, der i et toårigt forløb bragt 14 ud af 20 brugere i alderen 18-30 år tættere på en normal tilværelse. Så mange af deltagerne har nemlig fuldført et undervisningsforløb med individuelle samtaler, gruppeaktiviteter og gruppesamtaler, der har haft til formål at gøre de unge nysgerrige efter at påbegynde uddannelse og eventuelt komme ud på arbejdsmarkedet.

Det gode resultat har banet vejen for, at læring og erfaring fra ”Udvejen” videreføres i projekt ”Revanche” i en bredere kontekst, som målrettes forskellige brugergrupper med en psykisk problemstilling. Men hvad er baggrunden for, at et ”smalt” projekt med personlighedsforstyrrede har haft denne positive synergieffekt?

Netværk og holdningsændring

Set i tilbageblik fremhæver Trine Ruby Jespersen, at det har været fantastisk at se, hvad der er sket med de unge brugere undervejs. Hun tilskriver det først og fremmest inddragelsen af deres selvvalgte netværk i projektet kombineret med en holdningsændring hos medarbejderne, der har givet stødet til at stille større krav til de unge.

- De unge satte selv et hold af dem, de gerne ville have med til netværkssamtalen. Det betød, at de på forhånd valgte nogen til, som de havde tillid til og lyst til at dele problemer og udfordringer med – for eksempel en ven, en nabo, et familiemedlem, en træner eller måske en professionel behandler. Samtalerne i netværket har bidraget afgørende til, at de unge har opbygget selvtilid og selvværd og har turdet tage bladet fra munden, fordi de har kunnet gøre det under beskyttede former i en ramme, de var trygge ved.
- Jeg mener, at specielt inddragelsen af det private netværk har frigjort kræfter hos de unge, fordi de har kunnet mærke, at der var nogen, som lyttede til dem. Det har medvirket positivt til, at de ikke har siddet fast i offerrollen, men har evnet at tage mere ansvar, siger Trine Ruby Jespersen.

Involverende tilgang

De positive erfaringer fra netværkssamtalerne har undervejs smittet af på medarbejdernes holdning og fået dem væk fra ekspertrollen og over i en mere inddragende og involverende tilgang, hvor de unge er blevet spurgt og hørt og heller ikke er blevet ”pakket ind i vat”.

- Det er en praksis, der er vokset frem i løbet af projektet ud fra en erkendelse af, at overliggeren fra begyndelsen har været sat for lavt. Vi har ikke været bange for at spørge, og vi har været tydelige og menneskelige i vores tilgang til de unge. Det har modsvaret deres ønske om ikke at have en sagsbehandler men en ligeværdig samarbejdspartner, som de kunne vise tillid. Og det har fungeret fint. Vores erfaring er, at de unge brugere simpelt hen kan mere, end vi tror,

hvis de får lov til at fungere i en ramme, som giver mening for dem, mener Trine Ruby Jespersen.

Elastik i Jobcenteret

Projekt "Udvejen" har haft medarbejderne på Jobcentret som tætte samarbejdspartnere, og det har været en udfordring at få et stift system med mange regler til at passe sammen med en målgruppe, der ikke altid er i stand til at efterleve reglerne helt efter bogstaven. Men gennem sparring og undervisning af beskæftigelsesrådgiverne er der opbygget et tillidsfuldt forhold, hvor der er et gensidigt kendskab til hinandens respektive arbejdsgange og faglighed, og det har gjort en forskel.

- Vi har fået en elastik i Jobcentrets stive rammer, fordi de stoler på vores faglighed. I kraft heraf, har vi fået ændret nogle procedurer omkring aktivering, som er til gavn for de unge, siger Trine Ruby Jespersen.

Vil du vide mere om Åben Dialog i Udvejen, så kontakt Trine og Bibi:

Projekt Udvejen
Værkstedsvej 9
6000 Kolding
Tlf 2943 0180 - 2943 0205
udvejen@kolding.dk

"Udvejen – et projekt for personlighedsforstyrrede på vej ud i livet":

- ① Etablering af kontakt til brugerne og opstart af samtaleforløb
- ① Gruppeaktiviteter og gruppesamtaler
- ① Introduktion til uddannelse og arbejde
- ① Uddannelse og arbejde
- ① Udslusning fra projekt og opbygning af sikkerhedsnet

Denne pjeces vil gøre dig klogere på, hvad Åben Dialog er, hvordan det foregår og hvad du som projektdeltager, eller netværk overordnet set kan forvente dig af mødet med Åben Dialog.

Der arbejdes ud fra Åben Dialog mange steder i landet – på psykiatriske afdelinger, væresteder, behandlingstilbud og andre psykiatriske tilbud.

Den praktiske anvendelse af Åben Dialog er tilpasset de lokale forhold og kan være forskellig fra sted til sted, men grundværdierne og principperne er de samme.

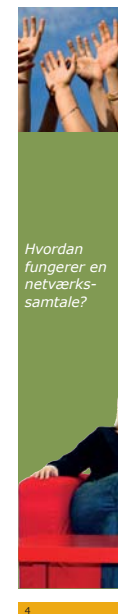
I Åben Dialog ser man dig som et helt menneske og ikke kun som sygdommen, krisen, eller problemet. Man fokuserer på den sunde side af mennesket, der stadig er der, selv om personen har svære problemer, er i krise, eller er ramt af psykisk sygdom.

Grundsynet er, at forandringer/løsninger ikke opstår inden i en enkelt person, men i netværket og gennem sproget. Igennem ændrede måder at tale sammen i netværket.

Åben Dialog giver dig mulighed for, at få mere indflydelse og medbestemmelse over dit eget liv.

At blive lyttet til og respekteret som det menneske man er, er afgørende for alle mennesker – også for mennesker der befinder sig i en svær krise eller psykisk sårbar tilstand. Erfaringerne viser, at det at blive set, hørt og respekteret, er med til at skabe lindring hos et menneske, der har det svært. Det er udgangspunktet for Åben Dialog.

Det centrale i Åben Dialog er netværkssamtaler, hvor du og dit netværk deltager. Et menneskes netværk består af to grene: det private og det professionelle. Det private netværk består typisk af kæreste, familie, venner/veninder, naboer, kolleger. Det professionelle netværk tæller mennesker, hvis job gør dem til en del af dig netværk – f.eks. socialrådgiver, psykolog, beskæftigelsesrådgiver, lærer, psykiater/psykolog. Personer fra begge netværk kan deltage i samtalerne.

Netværket er en vigtig del af arbejdet med Åben Dialog, fordi dit netværk er dem, der kender dig bedst. I netværket findes evnen og viljen til at finde frem til de ideer, der hjælper dig bedst.

Kernen i netværkssamtalerne er, at Trine og Bibi møder dig og dit netværk i en ligeværdig dialog, hvor alles ord tæller lige meget. Vi respekterer at netværket er dem, der kender dig bedst og derfor er dine og dit netværks meninger og erfaringer vigtige, for at kunne hjælpe dig videre. Vi bidrager med vores faglige viden efter behov.

I Åben Dialog er det en fælles opgave og et fælles ansvar at hjælpe, men vi er stadig faste tovholdere og en af os er mødeleder.

Samtalerne foregår i den unges eget hjem, hos netværket, i "Udvejen", eller hvor det ellers kunne være ønskeligt. Mødelederne har til opgave at sikre, at der skabes et trykt rum, hvor alle kommer til orde.

Samtalerne foregår inden for faste rammer, men der er ikke på forhånd en fast dagsorden. I stedet bliver der taget fat i de emner, som har betydning for dig og dit netværk. Ofte tages der udgangspunkt i, hvordan du har det, eller hvad der fylder i dit liv lige nu. Samtalerne kan også handle om både håb og bekymringer for fremtiden.

Trine Ruby Jespersens anbefalinger til kollegaer i andre kommuner, der arbejder med lignende målgruppe:

- ⓪ Pas på med at holde fast i et bestemt koncept, men find via åben dialog ind til det, som brugerne tilkendegiver, er i overensstemmelse med deres behov.
- ⓪ Sæt gang i den åbne proces fra starten – vær ikke bange for at spørge brugerne.
- ⓪ Hav positive forventninger fra starten.

Sygdommen, problemerne, krisen er ikke glemt, men dominerer kun samtalen, hvis du eller dit netværk bringer det op.

Trine og Bibi har ansvaret for at få samtalen i gang. De vurderer hele tiden situationen og sørger for ikke at efterlade dig og dit netværk med et for stort ansvar. I løbet af samtalen vil du opleve at vi taler åbent med dig og dit netværk. Vi vil også reflektere sammen over det vi hører i samtalen mellem dig og dit netværk imens i lytter.

Efter samtalen samler mødelederen op på de ting, som i har snakket om.

Hvor mange møder der afholdes, er op til dig/jer. Hvis der er behov for det, tilrettelægges der et videre forløb i samråd med dig og netværket ud fra meldingerne i samtalerne.

Thomas 23 år: "Det var bare rigtig godt at høre sine egne ord, blive sagt af nogle andre."
 "Fik øje på mine sociale kompetencer, da mine venner fortalte om situationer hvor de ser mig social".
 "Har givet overskud og styrke, samt en tro på, at tingene kan være /blive anderledes".

Lene, mor: "Spændende at høre ens egne - Thomas' og hans venners ord i form af refleksion".
 "Gav mig som mor mulighed for at sige noget om vores samarbejde i familien og at få sagt nogle ting, jeg ellers ikke har kunne få sagt til Thomas og hans venner".
 "Thomas hørte fra nogle af hans egne (vennerne), at han har en masse ressourcer.

Tankegangen bag Åben Dialog bygger oprindeligt på syv principper:

1. Hurtig hjælp.
2. Den ramtes familie og/eller øvrige sociale netværk/ professionelle netværk inddrages aktivt i indsatsen.

Udtalelser om Åben Dialog

De syv principper

I "Udvejen" er Åben Dialog tilpasset indenfor de givne muligheder

Læs mere:

3. Indsatsen tilrettelægges fleksibelt tilpasset det konkrete behov og foregår som udgangspunkt i nærmiljøet.
4. Den ansvarlige tovholder følger patienten/brugeren i hele forløbet.
5. De professionelle nøglepersoner/teamet følger brugeren/patienten hele forløbet og kan suppleres undervejs med andre relevante professionelle.
6. Tolerance for usikkerhed, tidsfaktoren betragtes som medspiller. Teamet undgår forhastede beslutninger vedrørende medicinering og alt for (på forhånd) fastlagte generelle strategier. I stedet skræddersys indsatsen løbende og konkret til det enkelte unikke individ.
7. Dialogisme. Fokus er primært på at fremme dialog i familien/netværket og sekundært på at frembringe ændringer hos brugeren/patienten. Dialogen sker i et forum, hvor sigtet er, at familien opnår mere handlegkraft i eget liv gennem åben dialog om de problemer, hver enkelt oplever. På den måde opbygges en ny gensidig forståelse.

Vil du gerne vide mere om Åben Dialog, så besøg Videnscenter for Socialpsykiatri's hjemmeside www.socialpsykiatri.dk/dialog

Her finder du mere om tankerne bag Åben Dialog, litteraturliste, beskrivelse af, hvordan man rundt omkring i landet arbejder med Åben Dialog, samt cases, hvor mennesker fortæller om deres oplevelser om mødet med Åben Dialog.

Åben Dialog går også under navne som "Åben samtale" eller "Vestiplandsmodellen"

For yderligere information kontakt:
 Bibi Pettersson
 Mail: brep@kolding.dk
 Telefon: 29430180

HERNING KOMMUNE

Væk med silotænkning!

Projekt STUMP (Støt unge med personlighedsforstyrrelser) i Herning Kommune har afdækket behovet for at samarbejde på tværs af den kommunale forvaltningsstruktur.

På den ene side etisk orienterede mennesker med en klar og utvetydig holdning til, at folk skal behandles ordentligt. På den anden side mennesker, der kan være rigtig grove i munden og gentagne gange ikke selv formår at leve op til deres egne fordringer. På den ene side præges samvær og samtale med målgruppen ofte af, at de stiller særdeles høje krav til, at der tages vidtgående personlige hensyn til dem. På den anden side er rigtig mange særdeles skræppe til at registrere og tolke hver en bevægelse og hver en trækning i mundvigen hos andre - med efterfølgende meget direkte negativ og ufølsom feedback som en mulig konsekvens.

Ekstraordinære krav til behandlerne

Paradokserne og modsætningerne springer i øjnene ved mennesker, der lider af en personlighedsforstyrrelse. De agerer ikke sjældent klodset i sociale sammenhænge og afvises derfor ofte af andre. De bliver nemt "dem, de andre ikke vil lege med" og stiller derfor særligt store krav til dem, der møder dem

i uddannelses-, beskæftigelses, job- samt behandlingssammenhænge.

- Det stiller ekstraordinære krav til os om tålmodighed og rummelighed. Men man skal huske på, at deres adfærd er et spejl af, at de har oplevet svigt og tillidsbrud. Så meget desto større er glæden ved at se dem sejre og nå dertil, hvor de begynder at tro på, at sociale relationer kan være berigende og give næring til, at man tør og kan mere i forskellige sammenhænge.

Lille frafald

Det siger psykolog Marianne Elbrønd. Hun har gennem tre år været projektleder for projekt STUMP i Herning Kommune, som har haft 36 unge gennem et intensivt samtale- og læringstilbud, der for den enkelte har haft en varighed af op til halvandet år. Og sejrene har været i overtal i projektet, for frafaldet i gruppen, der aldersmæssigt svinger mellem 15 og 35 år, har begrænset sig til 5 personer.

Det positive resultat kommer som konsekvens af et målrettet tværgående samarbejde mellem flere faggrupper og arbejdsdomæner. Tovholderne i projektet har været mentaliseringsteamet bestående af 5 psykologer, 1 ergoterapeut og 1 sygeplejerske. Men derudover har der indgået en række "opsporingsagenter" og "fastholdelsesagenter", der dels har deltaget i rekrutteringen af deltagerne, dels har fungeret som støttepersoner for den enkelte unge undervejs. Også efter, at STUMP-forløbet er afsluttet.

Brugerinvolvering og samarbejde på tværs

- Vores projekt har været meget brugerinvolverende, og det er en af de meget positive erfaringer, vi kan tage med os. Vi er kommet ud af vores kliniske tradition, hvor normen er, at vi "kloger" os. Der har været stor gennemsigtighed, hvor vi har lagt vægt på, at brugerne aktivt har bidraget til at indkredse problematikker, de har ønsket at arbejde med og mål, de har ønsket at forfølge. Alvorligtagelsen af deres eget syn på livsudfordringer og deres egne fortællinger og formuleringer og det,

der betyder noget for dem: alt dette har bidraget til, at de har følt sig set, hørt og forstået. Det har vi kunnet mærke på deres reaktioner.

- En anden meget væsentlig læring er, at den tværgående indsats har afgørende betydning for at nå et godt resultat. Livet leves på tværs af livs- og arbejdsdomæner og den kommunale silotænkning, og det må vi være parate til at tage konsekvensen af, når vi designer det organisatoriske set up for denne målgruppe. Hvis der for eksempel mangler støtte i uddannelses- eller beskæftigelsessammenhænge er der risiko for, at de også dropper ud af eller ikke får optimalt udbytte af STUMP-forløbet – og vice versa, siger Marianne Elbrønd.

Derfor er det godt, at viljen til at tænke på tværs har slået rod i Herning Kommune. Efter at projekt STUMP er blevet afsluttet, har kommunalpolitikkerne nemlig klart markeret, at de ønsker, at de gode erfaringer fra udviklingsprojektet implementeres i forvaltningens driftsorganisation.

Projekt STUMP - nøgleaktiviteter

- ① Etablering af kontakt til samarbejdspartnere, som via inspirationsdage klædes på til at spotte de unge, som kunne være relevante projektdeltagere.
- ① Udredning af den enkelte unges mentaliseringsniveau samt udarbejdelse af problemformulering og livssignalement ved hjælp af "De små skridt strategi".
- ① Gennemførelse af kombinationsbehandling – bestående af gruppeforløb samt individuelle samtaleforløb.
- ① Afslutning af forløb via samarbejde med netværk.

Psykolog Marianne Elbrønd giver denne anbefaling til kollegaer i andre kommuner, der ønsker at organisere et egentligt behandlingstilbud til unge med personlighedsforstyrrelser:

1. Vær tålmodig og rummelig.
2. Deltagelse i et intensivt samtale- og læringsforløb skal gå hånd i hånd med samfundsdeltagelse i uddannelses- beskæftigelses- eller jobsammenhænge. Man skal ikke vente med at udfordre de unge, til de er 'færdigbehandlede'. De skal lære at leve livet, mens de er i reelle livssammenhænge. De kan ikke 'færdigbages' udenfor det normale liv.

For yderligere information kontakt:
Marianne Elbrønd
Mail: me@sosuherning.dk
Telefon: 96 27 29 26

SLAGELSE KOMMUNE

”Jeg har en diagnose, jeg er ikke en diagnose”

Projekt ”LivsMestring” – det netværksorienterede ambulante behandlingstilbud i Slagelse Kommune for unge i alderen 18-30 år med en Borderline diagnose – har haft succes med at møde de unge på deres egne præmisser.

Nogle gange kan et citat samle essensen af en problemstilling og samtidig udtrykke selve kerneværdien. I projekt ”LivsMestring” i Slagelse Kommune perspektiverer citatet, der stammer fra en af deltagerne, den helhedsorienterede tilgang, som har været en rød tråd gennem hele udviklingsprojektet. En tilgang, der har høstet accept og anerkendelse fra deltagerne som et velkomment alternativ og supplement til den mere klinisk-medicinske tilgang, mange af dem kender fra det psykiatriske behandlingstilbud i regionen.

Planlægning er en god investering

- Vi har brugt lang tid på planlægningen af tilbuddene i projektet, og det har været en god investering. Den har hjulpet os til at få et godt kendskab til målgruppen og tilrettelægge forløbet, så det blev trygt og forudsigeligt for de unge. Vi har lagt vægt på at gøre de unge til aktører i deres eget liv og udtrykke anerkendelse, så de kunne føle sig velkomne. Der har været meget fokus på, at de skulle kunne se sig selv i individuelt tilrettelagte forløb, hvor vi kobledede os på de unges dagsorden – og ikke omvendt.

Sådan karakteriser projektmedarbejder Ulla Qwist og projektleder René Essom forløbet fra helikopterperspektiv, når de fortæller om, hvordan det er gået i ”deres” udviklingsprojekt. At det er gået godt, er der solid dokumentation for. 20 ud af 23 deltagere gennemførte hele behandlingstilbuddet, og 13 er efterfølgende kommet i uddannelse, i et arbejdsforberedende forløb eller i arbejde.

Forskellige udfordringer

Udfordringerne i projektet har blandt andet været at etablere et tættere samarbejde på tværs i den søjleopdelte organisation, som kendetegner den kommunale forvaltning. I forhold til det interne samarbejde i forvaltningsregi har de to projektmedarbejdere lagt vægt på, at forløbet skulle betragtes som et egentligt behandlingstilbud og ikke blot som kommunal aktivering af borgere. Den tilgang har skabt en vis uro hos nogle i den kommunale forvaltning, fordi der er en frygt for, at det indikerer opgaveglidning fra regionen til kommunen. Omvendt har Ulla Qwist og René Essom netop fra fagfolkene i den regionale behandlingspsykiatri mødt anerkendelse af behandlingstilbuddet som et alternativt tilbud til den regionale indsats.

- Vi har valgt en helhedsorienteret tilgang, hvor vi har fokuseret på den unge som aktør i sit liv og på det, som virker. Og vi har markeret, at vi

tror på de unge. Det er måske det, som har været meget afgørende. Vi har været nysgerrige og vist interesse for målgruppen og har committet os til den. Det tror vi, er en forudsætning for at lykkes, siger Ulla Qwist og René Essom.

For yderligere information kontakt:

René Essom

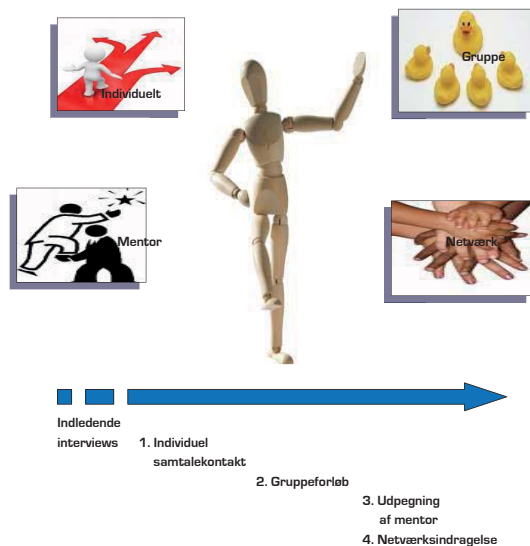
Mail: reess@slagelse.dk

Telefon: 24893002

Projekt LivsMestring

- Et individuelt tilrettelagt ambulans behandlingstilbud i form af samtaler, samvær og aktiviteter ...

Formål: Din personlige udvikling ...

”Det har vi lært”

- ① Stor faglig viden om psykiske lidelser er en forudsætning for at vurdere symptombilleder og funktionsniveauer hos de unge.
- ① Individuel kontakt er en nødvendighed for opbyggelse af en alliance og et samarbejde.
- ① Et gruppeforløb giver god mening for målgruppen, fordi der her er mulighed for at arbejde med personlige temaer, og fordi ”rummet” desuden er en træningsbane i at begå sig socialt.
- ① Systematisk inddragelse af private og faglige netværkspersoner, som er vigtige for den unge, er med til at skabe en fælles forståelse og en ny måde at være sammen på.

Projekt ”LivsMestring” i Slagelse Kommune

- ① At tilbyde unge med en Borderline diagnose mulighed for at arbejde med de udfordringer, de står overfor i livet.
- ① At den unge får mulighed for at arbejde med personlig udvikling.
- ① At støtte den unge i at styrke eller gendanne hele eller dele af sit netværk.
- ① At hjælpe den unge med at etablere kontakt til en personlig mentor fra eget netværk.

KØBENHAVNS KOMMUNE

KØBENHAVNS KOMMUNE

”Struktur og genkendelighed muliggør udvikling”.

”Man bliver glad, man får det godt med sig selv, man får mere selvtillid af at være her, man får meget ros og bliver støttet. Det er godt at de også stiller krav til en og siger fra overfor en. Det styrker en at man ikke bare bliver forkælet, man skal jo kunne lære at klare sig selv - det er jeg blevet meget bedre til!”

Udtalelsen kommer fra en 16-årig pige der har deltaget i projekt ungeliv. Projektet har været centreret omkring en udgående opsøgende funktion samt 2 ugentlige caféaftner for de unge i behandlingscafeen Stjernekrigen.

Udfordringer i forbindelse med opsøgende arbejde

Projektet var oprindeligt primært målrettet unge, som havde for store vanskeligheder til at kunne profiterere af de eksisterende tilbud. Projektet var således målrettet gruppen af unge, som har massive vanskeligheder som følge

af deres personlighedsforstyrrelse, og som udover at de har vanskeligheder ved at følge et uddannelsesforløb over længere tid af gangen, også har vanskeligt ved at være i f.eks. døgntilbud m.m. Dette skyldes ofte misbrug, udadreagerende adfærd, samt de unges manglende evne til at danne relationer til andre mennesker.

En væsentlig metode til at skabe kontakt til disse unge var gennem en primært udgående og opsøgende funktion. Det viste sig imidlertid i følge den projektansvarlige Morten Smedegaard Petersen, at de unge qua deres voldsomme personlighedsforstyrrelse, også havde andre psykiatriske vanskeligheder (komorbiditet) og massive sociale problemer, og at disse vanskeligheder spillede sammen og forstærkede hinanden. Dette vanskeliggjorde den udgående kontakt med de unge, idet det var særdeles vanskeligt for projektmedarbejderne at skabe en stabil relation til de unge. Det blev derfor efterhånden klart, at disse unge var for belastede af deres vanskeligheder og af konsekvenserne af års utilstrækkelig hjælp fra såvel de sociale, som de psykiatriske hjælpesystemer til at kunne indgå i og profitere af projektets opsøgende og udgående funktion.

En væsentlig konklusion fra projektet er således at en primært udgående funktion ikke er hensigtsmæssig i forhold til en målgruppe med så massive psykiske og sociale udfordringer idet metoden forudsætter at den unge selv over tid formår at opretholde og udbygge relationen til en udgående medarbejder og at tage imod den kontakt, som medarbejderen kan tilbyde. Efter et år flyttede projektet til Skodsborg og projektdeltagerne var derefter primært i forvejen indskrevet på specialbehandlingsinstitutionen Ertodeto.

Behandlingscafeen

Caféaftenerne blev tilrettelagt med en fast struktur med henblik på at skabe forudsigelighed over tilbuddet og overfor de situationer de unge skal indgå i med henblik på, at mindske de unges kaos og arbejde med at strukturere jeg'et. Der har været arbejdet med forskellige temaer i caféen, men indenfor præcis samme rammer – eksempelvis er de unge blevet kontaktet pr. telefon inden hver caféaften, der har været middag på samme tidspunkt, rygning inden

oprydning, m.m. Dette for at skabe tryghed hos de unge ift. caféens indhold. I behandlingscafeen har projektmedarbejderne arbejdet med en række fokuspunkter. Eksempler herpå er fysisk omsorg, netværk, relations dannelse og pleje. Projektmedarbejderne giver udtryk for, at det har været en kæmpe succes at opleve de unges vedholdenhed i cafeen og oplever, at de har formået at skabe et både struktureret og fleksibelt rum, som de unge kan være i på forskellig vis og i forskelligt tempi. Tilgangen til de unge har således været meget individuel og har været tilpasset de unges overskud på den givne dag, og der har altid været mulighed for at de unge har kunnet tale med en voksen ved behov.

Formidling af viden

I det tredje projektår lukkede cafeen og fokus blev rettet mod kompetenceudvikling af medarbejdere i socialforvaltningen. Formålet med kompetenceudviklingen var at højne videns- og kompetenceniveauet blandt medarbejderne i Socialforvaltningen om børn og unge under 18 år, som er i risiko for en personlighedsforstyrret udvikling. Undervisningen tog afsæt i projektets konkrete erfaringer om de komplekse vanskeligheder hos børn og unge i en begyndende personlighedsforstyrret udvikling og de særlige faglige udfordringer; håndteringen af disse vanskeligheder, giver medarbejdere i Socialforvaltningen. Projektet ønskede at understrege vigtigheden af, at Socialforvaltningen ikke blot er opmærksomme på behandlingsbehovene hos svært belastede personlighedsforstyrrede unge, men også behovene for en tidlig indsats. Børn, som i de tidlige år af deres liv udsættes for belastninger og som ubehandlede risikerer over tid at føre til en personlighedsforstyrret udvikling.

- I psykiatrien anser man ikke personligheden for fuldt udviklet før efter det fyldte 16. år. Endvidere anses det i psykiatrien traditionelt for at være et centralt kriterium for at stille en personlighedsforstyrrelsesdiagnose, at patientens lidelse vurderes at være varig. På den baggrund bliver børn og unge under 16 år sædvanligvis ikke diagnosticeret som lidende af en personlighedsforstyrrelse. I praksis betyder dette bl.a., at størsteparten af de børn og unge, som i Socialforvaltningens regi

vurderes at være i en personlighedsforstyrret udvikling, kun kan udredes og behandles for deres personlighedsforstyrrelse i socialt regi, forklarer Morten Smedegård Petersen.

Det er derfor afgørende for disse børn og unge, at medarbejderne i Socialforvaltningen har viden om målgruppen, og om hvilke tilbud der matcher netop disse unges særlige behov.

Projekt Unge Liv:

Projekt Ungeliv tager afsæt i en miljøterapeutisk psykodynamisk ramme, hvor struktur er et centralt begreb. Metoden består i etablering og vedligeholdelse af en fast tilbagevendende struktur med fleksibilitet og udholdenhed i relationerne til de unge, for hvem det i kraft af deres personlighedsmæssige vanskeligheder er en meget stor udfordring at opretholde vedvarende kontakt til andre mennesker.

Undervisningen for fagligt personale i Socialforvaltningen og konferencen for såvel fagpersoner, som administrative og politiske beslutningstager fra forvaltningen bestod i en kombination af 1) øget viden om personlighedsforstyrrelser gennem faglige oplæg og foredrag, og 2) arbejdsprocesser med særlig rum for refleksion over egen faglig indsats og erfaringer i arbejdet med målgruppen samt 3) workshops med oplægsholdere fra flere centre i Socialforvaltningen, fra psykiatrien og fra andre vidensinstitutioner uden for kommunen, som berigede tænkningen og forståelsen for dette komplekse felt.

Der har indgået 22 unge i projektet.

Morten Smedegaard Petersens anbefalinger til kollegaer i andre kommuner, der vil starte projekt op i forhold til den samme målgruppe er at være opmærksom på at:

Ifølge vores erfaringer bruger både den sociale sektor og børne- og ungdomspsykiatrien relativt mange kræfter på at hjælpe, støtte og behandle børn og unge, som er i risiko for som voksne at blive personlighedsforstyrrede. Samtidig er vores umiddelbare vurdering at man i begge sektorer som oftest er tilbøjelige til at tænke kortsigtet og fortrinsvist forholde sig til barnets eller den unges vanskeligheder, som de lige her og nu viser sig. Man er ikke så tilbøjelige til at tilrettelægge indsatsen ud fra et mere langsigtet perspektiv, hvor vanskelighederne også afkodes og forstås som de første tegn på det, der senere risikerer at blive til en vedvarende personlighedsforstyrrelse. En personlighedsforstyrrelse er en meget lidelsesfuld tilstand, der særligt, hvis den først opdages sent er ganske vanskelig at behandle med god effekt.

På baggrund af erfaringerne fra projektet tror vi på, at vi kan yde flere børn og unge en mere kvalificeret hjælp og udnytte de samlede ressourcer bedre ved at anlægge et mere langsigtet perspektiv, øge den faglige viden om, hvordan personlighedsforstyrrelser sædvanligvis udvikler sig i løbet af barndommen og ungdommen, og sætte tidligere, mere fokuseret og mere målrettet ind overfor de første tegn på en personlighedsforstyrrelse hos børn og unge.

Landets kommuner er aktuelt under konstante og hastige forandringer. På den baggrund er vores bedste råd til fremtidige projekter på området, at der forud for projektstart tages så meget højde som muligt for eventuelle organisatoriske ændringer, som kan risikere at blive gennemført på området i projektperioden. Dette i særdeleshed for at sikre, at projektet kan opretholdes uændret af hensyn til de borgere, som skal indgå i det.

For yderligere information kontakt:

Anne Marie Sørensen

Mail: kj64@sof.kk.dk

Telefon: 60 37 76 06

AARHUS KOMMUNE

Det nytter!

Fra ressourcekrævende og marginaliseret outsidergruppe på vej til en mere normal tilværelse med større evne til at tage vare på sig selv og forfølge egne mål bl.a. vedr. arbejde og uddannelse. Det er et af de vigtige perspektiver i et behandlingstilbud for borgere med diagnosen Borderline i Aarhus Kommune.

Nytteeffekt er en eftertragtet parameter at blive målt på, når man gennemfører et projekt på forsøgsbasis. I den forstand har Aarhus Kommune succesen hjemme med projekt "Tilbud til mennesker med personlighedsforstyrrelse om individuel terapi i kombination med psykosocial færdighedstræning tilrettelagt i overensstemmelse med principperne i dialektisk adfærdsterapi".

- Mennesker med personlighedsforstyrrelse ekskluderes ofte, men de er værd at satse på, fordi de kan komme sig. Det viser resultaterne af vores projekt.

Den vurdering giver socialrådgiver Ole Svejstrup fra driftsområde Socialpsykiatri, Socialforvaltningen Aarhus Kommune. I tre år har han som

projektleder stået i spidsen for et 1-årigt kombineret tilbud om terapi og adfærdstræning til i alt 15 brugere med personlighedsforstyrrelse, som i projektet har været opdelt i 3 undergrupper á 5 personer.

Løbende supervision

Et af de åbne spørgsmål inden projektet blev skudt i gang var, om det var muligt at lave et så specifikt behandlingstilbud i socialpsykiatrien, men med tilknytning af psykologfaglig ekspertise fra Kognitiv Gruppen, Risskov har det været en stor succes.

Ud over terapiforløb og færdighedstræning har et vigtigt indholdselement været den løbende supervision af medarbejdere. Hver eneste af de i alt 42 sessioner med gruppeterapi er blevet optaget på video og efterfølgende evalueret i et læringsperspektiv. For de involverede socialrådgivere, ergoterapeuter og socialpædagoger har det både fungeret som en opgradering af deres teoretiske viden og samtidig været en regulær mesterlære, som har bekræftet, hvad andre også har erfaret: Der kan samarbejdes med målgruppen, men det stiller store krav til medarbejdernes faglige og personlige kompetencer, uanset om alle møder frem med stor erfaring inden for socialpsykiatrien.

Undervisning af brugernes netværk

En anden erfaring, som projektet har givet, vedrører involveringen af brugernes professionelle og familiære netværk. Disse pårørende har modtaget undervisning i, hvad diagnosen Borderline indebærer, og via information om substansen i den dialektiske terapimetode, har netværket yderligere fået udbygget deres forståelse for brugerne og deres situation. De 2 gennemførte undervisningsmoduler for netværket har i hver undergruppe haft tilslutning af 25-30 deltagere, og det vidner ifølge Ole Svejstrup om en meget stor interesse:

- Netværket har altid været en forsømt gruppe, der tørster efter viden, og det har vi med projektet haft mulighed for at gøre noget ved.

- **Positivt udbytte**

Det gennemarbejdede koncept med inddragelse af det professionelle og familiære netværk, og konstant fokus på at udvikle medarbejdernes kompetencer, har sat sit tydelige spor hos brugerne. I deres tilbagemeldinger udtrykker de, at de har haft et positivt udbytte af at være med i projektet, og at det har været med til at give dem troen og håbet tilbage. Det sidste bekræftes også af det stabile fremmøde og af det forhold, at der har været færre konflikter og en reduktion i den selvskadende adfærd blandt brugerne. 12 ud af 15 brugere har gennemført tilbuddet, mens 2 faldt fra og 1 flyttede til en anden kommune.

I et samfundsmæssigt perspektiv handler Ole Svejstrups indledende vurdering af projektets betydning for målgruppen derfor om andet og mere end de positive personlige konsekvenser, det har haft for brugerne. Målgruppen koster nemlig samfundet mange penge både i social- og sundhedssektoren og med hensyn til arbejdsmarkedsforanstaltninger, men sådan behøver det åbenbart ikke at være.

- Med en særlig målrettet indsats kan de gå fra at være en omkostningstung belastning til at være bidragende samfundsborgere. Vores projekt har vist, at målgruppen kan komme sig, hvis de bliver mødt med det rigtige af de professionelle, siger Ole Svejstrup.

For yderligere information kontakt:
 Ole Svejstrup
 Mail: osv@aarhus.dk
 Telefon: 87133441

Projekt "Tilbud til mennesker med personlighedsforstyrrelse om individuel terapi i kombination med psykosocial færdighedstræning tilrettelagt i overensstemmelse med principperne i dialektisk adfærdsterapi:

- ① Kortlægning af målgruppens omfang i de socialpsykiatriske bofællesskaber, boformer samt personer, der modtager bostøtte – dens problemer og behov, forsørgelsesgrundlag og boligsituation.
- ① Udvikling af koncept for forløb bestående af individuel terapi og psykosocial færdighedstræning.
- ① Forløb med ugentlig individuel terapi for 5 personer samt psykosocial træning en gang ugentligt i en gruppe bestående af 5 personer.
- ① Tilbud om vejledning for socialpsykiatriske medarbejdere og eventuelle pårørende i at skabe et validerende miljø for brugerne
- ① Løbende supervision og undervisning af medarbejdere
- ① Løbende evaluering af konceptet.

Ole Svejstrups anbefalinger til kollegaer i andre kommuner, som vil arbejde med terapiforløb parallelt til det aarhusianske projekt:

- ① Tænk forløbet ind i en rehabiliteringskontekst, så eksempelvis arbejdsmarkedsdelen indgår på et relativt tidligt tidspunkt.
- ① Udnyt i høj grad, at de medarbejdere, som er omkring brugeren, arbejder efter en fælles linje. For eksempel medarbejderen i bostøtten, familievejlederen og mentoren.

EGEDAL KOMMUNE

Organisationen var ikke en barriere for tværfagligheden

I Egedal Kommune blev projekt ”Bedre indsats vedrørende mennesker med diagnosen Borderline” en positiv læringsproces for alle involverede forvaltningsgrene.

Da Lisette Andersen, projektmedarbejder i socialpsykiatrien i Egedal Kommune, gik med i udviklingsprojektet ”Bedre indsats vedrørende mennesker med diagnosen Borderline”, havde hun på forhånd en forventning om, at det tværfaglige samarbejde i projektet ville blive en stor udfordring. Både for de øvrige deltagende forvaltningsgrene og andre samarbejdspartnere.

En borger med diagnosen Borderline har adskillige kontaktflader til den organisatoriske labyrint, som en kommunal forvaltning let kan forveksles med, når den ses fra borgerens synsvinkel. Det indebærer principielt en risiko for, at borgerens tarv ikke varetages optimalt men efterlades i en gråzone, fordi hverken Jobcentret, socialpsykiatrien eller eksempelvis den myndighedsbehandlende socialrådgiver har ansvar for helheden. Men i udviklingsprojektet overhalede virkeligheden imidlertid forhåndsforventningerne indenom.

Holdning og praktik var afgørende parametre

- Undervejs i forløbet blev min opfattelse meget mere nuanceret, fordi jeg erfarede, at der reelt ikke var de barrierer i organisationen, man kunne frygte. Til daglig fungerer vi ganske vist i forskellige teams med adskilte handlingsplaner og manglende koordination i forhold til en borger med Borderline. Men projektet har overbevist mig om, at organisationsstrukturen ikke behøver at være en barriere for et godt tværfagligt samarbejde. Det handler meget mere om, at de involverede kollegaer tænker og handler tværfagligt, og at den mulighed fremmes ved, at man lærer hinanden godt at kende. Begge dele har projektet understøttet på en måde, som er en væsentlig forklaring på, at vi har haft en høj succesrate både i forhold til brugerne og rent organisatorisk, siger Lisette Andersen.

Afklaring af egen rolle

I projektførelsen oplevede hun også som noget positivt, at der skete en afklaring af hendes egen rolle i det tværfaglige samarbejde. Dels gennem anerkendelse som initiativtager til samarbejdet og som tovholder i de konkrete sager, der bidrog til at skabe rammerne for at udføre en koordineret indsats. Dels ved at kunne imødekomme samarbejdspartnernes behov for at supplere ”den officielle diagnose” med en beskrivelse af borgerens funktionsniveau, for eksempel i forbindelse med opstart af arbejdsprøvning.

- Jeg har lært rigtig meget og fået et grundigt kendskab til målgruppen og de metodiske tilgange, der virker. Og hvad det sidste angår, var især gruppeterapien med den mentaliseringsbaserede tilgang en øjenåbner for mig.
- Generelt kan jeg sige, at mine initiativer er blevet godt modtaget af kollegaer og samarbejdspartnere. Jeg er kommet til at brænde for målgruppen og vil gerne dygtiggøre mig yderligere og fortsætte arbejdet. Ud fra det vi har lært af projektet, vil jeg endvidere arbejde for, at den tværfaglige tilgang skal bredes ud til andre kollegaer i socialpsykiatrien og også omfatte Jobcentret, siger Lisette Andersen.

Gode råd

På baggrund af projekterfaringerne i Egedal Kommune anbefaler Lisette Andersen kollegaer i andre kommuner at være særlig opmærksom på følgende forhold, når de planlægger indsatsen for borgere med Borderline:

- ① Start med at få et dybtgående kendskab til målgruppen, der har en attitude og adfærd, som ind i mellem kan udfordre både ens faglige professionalisme og personlige integritet. Ved at have indsigt og viden om baggrunden for borgerens adfærd, bliver man bedre i stand til at rumme eksempelvis de konflikter, modsigelser og afvisninger, som let kan være en del af samarbejdet med borgeren.
- ① Overvej nøje, hvad der virker rent metodisk. "Det er ikke ligegyldigt, hvad vi gør her. Metoden er meget vigtig".
- ① Sørg for, at de medarbejdere, der arbejder med målgruppen, har mulighed for faglig sparring og tæt kollegaskab - navnlig hvis der etableres gruppeforløb.
- ① Sørg for, at der i det tværfaglige team er nogle, der specialiserer sig på målgruppen. Det befordrer et godt resultat.

Projekt "Bedre indsats vedrørende mennesker med diagnosen Borderline" i Egedal Kommune:

- ① 12 deltagere, primært borgere under 40 år
- ① Løbende visitation til projektet og udarbejdelse af individuelle handlingsplaner
- ① Undervisning af kollegaer og samarbejdspartnere om problemstillinger, viden og metode i forhold til at arbejde med mennesker, der har Borderline
- ① Gruppearbejde som metode. Gruppeforløbet tager udgangspunkt i metoderne: gruppemetode og den mentaliseringsbaserede tilgang. Styrken ved gruppeterapien er identifikation med hinandens livssituation, og at medlemmerne hjælper sig selv og hinanden ved at dele følelser og erfaringer. I terapien er der mulighed for at tage udgangspunkt i samspillet medlemmerne imellem, og gruppeledernes rolle er at "styre trafikken" med udgangspunkt i de nævnte metoder.
- ① Tværfagligt samarbejde mellem Socialpsykiatrien, team "socialt udsatte" (myndighed) og Jobcenter

For yderligere information kontakt:
Lisette Andersen
Mail: Lisette.Andersen@egekom.dk
Telefon: 72599711

ODENSE KOMMUNE

Tilbud fortsætter som konsekvens af målbare resultater

Klar anerkendelse af indsatsen i projekt "Udvikling af rehabiliteringsprogram for borgere med diagnosen Borderline", der er gennemført i regi af Odense Kommunes Ældre- Handicapforvaltning, Virksom Træning.

Projektet har haft en gennemførelsesprocent på 75 og opfølgende interviews med foreløbig 7 af deltagerne viser, at der blandt dem er:

- ① færre indlæggelser
- ① evne og vilje til at tage imod relevante behandlingstilbud
- ① flere, som har startet uddannelsesforløb
- ① enkelte, der er blevet selvhjulpne og er kommet helt ud af det sociale behandlingssystem

Dette resultat indikerer en usædvanlig succes, når målgruppen er borgere med diagnosen Borderline, som anses for at være nogle af de vanskeligste at motivere og samarbejde med for de fagprofessionelle medarbejdere i de kommunale forvaltninger. Det flotte resultat har allerede fået Odense Kommune til at kvittere herfor ved at finde ressourcer til at fortsætte tilbuddet i "Virksom Træning". Det sker blandt andet i erkendelse af, at der her er tale om en samfundsøkonomisk besparelse, der i sig selv er vigtig, og som sandsynligvis også kan bredes ud til andre fremtidige projekter.

Undervisning og inddragelse af netværk

Sygeplejerske og cand. scient. soc. Jane Gregersen og ergoterapeut Ulla Ramm Mikkelsen har som henholdsvis projektleder og medarbejder været med i hele det treårige projektføreløb, hvor i alt 80 borgere i mindre grupper har gennemført et kursusprogram af 6 måneders varighed med undervisning og inddragelse af netværk som det essentielle.

- Med projektet har vi fået etableret et uddannelses tilbud til en gruppe, der kan være svær at fastholde, og som har vist sig at være "sultne" efter at få viden og være sammen med andre for at dele erfaringer. De 15 undervisningsgange har været en succes og har bekræftet den enkelte borger i, at han eller hun ikke står alene med en personligheds forstyrrelse.
- Den positive effekt af undervisningen er blevet forstærket af, at borgerens netværk har været inddraget og gennem dialog og undervisning også er blevet klædt bedre på til at håndtere samarbejdet med borgeren. På den måde har netværket fungeret som en medspiller, hvor det har været muligt at drøfte vigtige ting og tale sammen, uden at det har været konfliktfyldt, siger Jane Gregersen og Ulla Ramm Mikkelsen.

Betydelig kompetenceudvikling

For medarbejderne i forvaltningen har projektet ført til en betydelig kompetenceudvikling, der har gjort dem klogere og dygtigere til at agere som fagprofessionelle i forhold til målgruppen. I alt har 4 medarbejdere delt en fuldtidsnormering, og i undervisningssituationen har der altid været 2 kollegaer til at hjælpes ad. Det har både været en styrke og en nødvendighed.

- Vi har kunnet bakke hinanden op i at stå fast på vores mål. På de første 3 hold var vi tilbøjelige til at give efter for de mange følelsesudbrud og den megen uro, der er en del af at undervise borgere med Borderline. Det tog vi en snak om ud fra den løbende supervision af forløbene, og på den baggrund besluttede vi at ændre vores praksis og holde bedre fast i, at det handlede om undervisning, hvor vi gik efter at nå et resultat.
- Herigennem er vi blevet meget bedre til at møde borgeren anerkendende men samtidig stå fast og udholde, at der kan være frustrationer og stærke følelser i gruppen – uden at vi lader os vælte af det. Vi er på en gang blevet meget mere rummelige samtidig med at vi er stålsatte i en struktureret ramme for samarbejdet med borgerne, understreger Jane Gregersen og Ulla Ramm Mikkelsen.

For yderligere information kontakt:
Brith Alleslev
Mail: ball@odense.dk
Telefon: 65513339

Projekt ”Udvikling af rehabiliteringsprogram for borgere med diagnosen Borderline”:

- ① Udvikling af rehabiliteringsprogram ud fra Illness Management and Recovery Program (IMR), sammenkoblet med kognitiv terapi og dialektisk adfærdsterapi.
- ① Kursusprogram på 6 måneder med henblik på at udvikle færdigheder, som afhjælper de symptomer og problemstillinger, der er forbundet med den psykiske lidelse.
- ① Samarbejdsplan for hver borger inden deltagelse i programmet med aftale om realistiske, individuelle målsætninger.
- ① Ekstern supervision til medarbejderne med henblik på kontinuerlig udvikling af kompetencer og kvalifikationer.
- ① Systematisk indsamling af data og evaluering.

Jane Gregersens og Ulla Ramm Mikkelsens anbefalinger til kollegaer i kommuner, der ønsker at undervise borgere med Borderline:

- ① Vær sikker på at tilknytte fagligt dygtige medarbejdere, der samtidig er personligt robuste og kan tåle at blive ”devalueret” af målgruppen – for blot at komme igen!
- ① Sørg for at få borgerens netværk involveret.
- ① Hav god opbakning fra ledelsen.
- ① Tilknyt konsulent og ekstern supervision
- ① Vær parat til at ændre på indholdet, hvor det giver mening, men vær tro mod målsætningerne.

AALBORG KOMMUNE

”Kompetenceudvikling og supervision af praksis”

”Projektet i Ålborg Kommune satte fokus på metodeudvikling af bostøtteindsatsen i forhold til relationsdannelse og fastholdelse af kontakt til borgere med personlighedsforstyrrelse.”

”Der er et fantastisk samarbejde ikke mindst takket være supervisionen og det fælles ståsted i teamet. Man når langt med ydmyghed og respekt overfor brugerne. Jeg oplever det som et privilegium at arbejde med disse mennesker, som kolleger andre steder i systemet ellers kan opleve som meget krævende. Man kan se, at det nytter, og det er en kæmpe motivation for at gå på arbejde. Jeg er glad hver morgen, når jeg skal på arbejde. Meget gladere end før, jeg blev en del af dette projekt.” Sådan lød det fra en bostøttemedarbejder som indgik i et team af bostøttemedarbejdere, der arbejdede med i alt 37 borgere med personlighedsforstyrrelse i Ålborg Kommune. Teamet deltog også i et kursusforløb med afsæt i kognitiv terapi, hvor der ud over to ugers kursus var supervision hver tredje uge. De udgjorde et team, som i samarbejde er tilknyttet borgere med personlighedsforstyrrelse.

I starten var visitationen til projektet ikke så præcis, så projektet måtte gennem en proces med at få skærpet fokus på målgruppen, men da det lykkedes, så var der også en mærkbar effekt. ”Det er et stort plus for roen og kontinuiteten i arbejdet, at man ikke på en dag skal omstille sig mange gange mellem brugere med vidt forskellige diagnoser.” fortsætter bostøttemedarbejderen.

Faglig viden giver ro i samværet med borgeren

Hver anden tirsdag mødtes teamet med den daglige leder. Her gjorde de status på, hvor langt de var nået. De analyserede brugernes behov for netværk og diskuterede metoder – f.eks. resultaterne af afprøvning af supervisors ideer.

De øvrige tirsdage var der brugergennemgang, som skulle sikre, at alle i teamet kendte brugerne, og vidste hvor langt de er nået. Bostøttemedarbejderen havde til den enkelte bruger formuleret et udkast til en delplan. Planen blev derefter diskuteret og justeret med brugeren. Planen blev revideret hvert halve år.

- Det der har betydet mest er at medarbejdergruppen er blevet så godt sammenlignet. Teamet har en fælles viden, et fælles ståsted i kraft af supervisionen. Som bostøtte for borgeren svæver du ikke bare frit i luften, fordi alle arbejder ud fra den samme plan. Den velafgrænsede målgruppe giver ro i arbejdet.

Den ro som medarbejderne oplevede i arbejdet, kunne borgeren også fornemme. En af de interviewede borgere sagde ja til at deltage i projektet, fordi hun gerne ville beholde den samme bostøtte, så det var ikke fordi borgeren havde specifikke forventninger, men hun var glad for at hun var gået med. De to bostøttemedarbejdere der kom hos hende, syntes hun, gennem projektet havde fået en anden forståelse af hende ”Nu ved de, hvad det vil sige ikke at kunne være i sig selv”. Den større indsigt har også haft den betydning, at fra at bostøttemedarbejderne i starten primært tog sig af praktiske opgaver, så brugte de efterhånden meget af tiden med samtaler –

og samtalerne har lært borgeren at sige fra og spørge når der opstod misforståelser.

At give plads til faglig uddannelse

Medarbejdernes faglighed har i projektperioden fået et markant løft. I projektet er der råderum til at fokusere på uddannelse, tilegne sig ny viden og omsætte den i praksis. Projektlederen vurderer, at den øgede indsats på uddannelse betaler sig, fordi det medfører færre indlæggelser, kortere forløb, konstante revurderinger af brugerne, som igen kan føre til nye, relevante tilbud. Ledergruppen i socialpsykiatrien og samarbejdspartnere/ bevilligende myndighed kan se effekten af projektet, men der er endnu ikke taget endelig stilling til hvorledes resultaterne og erfaringerne fra projektet konkret skal anvendes fremadrettet. Der er valgt, at den viden skal videreføres, f.eks. i et bostøtteteam med specialiseret viden og vidensformidling til kollegaer og samarbejdspartnere. Om team på sigt skal ophøre, når denne specialviden er implementeret i den generaliserede bostøtte, er endnu ikke afklaret.

Resultater

- at 5-6 borgere, efter indsatsen er klar til at stoppe med bostøtte, fordi de kan klare en hverdag
- at der har været mange stabile forløb kontra tidligere ustabilitet og brug af mange ressourcer til at løse deres problemer
- at hovedparten af målgruppen idag har en øget indsigt i deres måder at håndtere følelser og kaos og kan handle herpå
- at et team kan fungere med trivsel og samarbejde med så snæver og udfordrende en målgruppe
- at ledergruppen i socialpsykiatrien og samarbejdspartnere/ bevilligende myndighed kan se effekten af projektet

Udfordringer

Det har været en udfordring at få de "rigtige" borgere i målgruppen ind i projektet

- at få kollegaer i bostøtten til at acceptere, at den enkelte medarbejdere kan se en hensigt i at trække på den viden, der er i teamet
- at beholde fleksibiliteten når opgaverne skal løses på et kommunedækkende niveau

Hvad er projektmålgruppens primære problemstillinger?

Målgruppen for projektet har typisk haft besvær med at etablere og bevare en relationel kontakt til netværket (privat og proff) på trods af stor berøringsflade med andre.

Der har været en overvægt af mennesker med spiseforstyrrelsen, også i form af overspisning i deltagergruppen.

Hvad har været projektmålgruppens væsentligste behov?

- behov for tryghed, nærvær og tillid
- at blive set, hørt og anerkendt
- at have mennesker i deres liv, som de kan have tryghed i, og som kan tåle at rumme mistillid/testning af relationen.
- at få mere viden og indsigt til at udvikle sine sociale kompetencer /mestringsstrategier.(- "realitetstestning" hvad er normalt ifht. sociale kompetencer)

Projekt Specialiseret bostøtte efter Servicelovens § 85 til personer med alvorlig personligheds- forstyrrelser:

Projektet arbejder med kognitive metoder.

Medarbejderne er støttepersoner for fem brugere i gennemsnit.

Brugerne får fra 1- 10 ugentlige ATA-timer.

Medarbejderne, som alle er fuldtidsansatte, har 14,5 ugentlige ATA-timer. Øvrige timer anvendes til undervisning, supervision, møder, forberedelse, transport etc.

Teammedarbejderne har været på to ugers modulkursus i kognitiv terapi, og de er blevet undervist i sygdomslære.

Hver tredje uge er teamet til tre timers undervisning og supervision på Kognitivt Center i Aarhus. Denne specielle kombination af undervisning og supervision betragtes som en særlig styrke for projektet.

Projektleder Anne-Grethe Nørgård, Ældre- og Handicapforvaltningen, Fagcentret for socialpsykiatri, fremhæver hvad hun ville have ændret på, hvis hun skulle starte et lignende projekt op i dag:

- Der skulle fra første start have været undervisning i at arbejde med projekter f.eks. kortlægning, interviews, målformuleringer, evalueringer, statistikker.
- Der skulle fra start have været mere fokus på at få rammerne/forventningerne og funktionen i en projektgruppe beskrevet - gerne med hjælp fra eksterne konsulenter.

For yderligere information kontakt:
Anne Grethe Nørgård.
Mail: nag-ae@aalborg.dk
Telefon: 99315417

ODENSE KOMMUNE

Faglighed, faglighed, faglighed.

Projekt "Bedre psykiatrisk indsats for de personlighedsforstyrrede i samarbejde med Odense Universitetshospital/afdeling P" har gjort en stor forskel for de involverede medarbejdere i den kommunale forvaltning i Odense.

- Det bedste har været at se det kompetenceløft, som medarbejderne har fået. De har blomstret, fordi de er blevet gødet med faglig viden, som har gjort dem i stand til at møde målgruppen ordentligt og imødekommende, uden at de har mistet deres eget fodfæste. Der er udviklet en fælles forståelse og et fælles sprog, som i høj grad har bidraget til at opnå gode resultater.

Ordene kommer fra socialpædagog Maria Sahl. Hun har gennem tre år været leder af Odense Kommunes projekt "Bedre psykiatrisk indsats for de personlighedsforstyrrede i samarbejde med Odense Universitetshospital/afdeling P". Når hun kigger tilbage på projektet fremhæver hun, at en af de helt afgørende gevinster har været en meget væsentlig faglig opgradering af det personale, som – på tværs af de

kommunale forvaltningsenheder – har medvirket i projektet. En videnopbygning, der er et resultat af den kontinuerlige undervisning og supervision, som Odense Universitetshospital har bidraget med i projektet, og som videreføres gennem to årligt tilbagevendende visitationer, når nye medarbejdere fremover skal introduceres til at arbejde med målgruppen.

Dobbelt op på fagligheden

Styrkelsen af fagligheden har haft en dobbeltsidig effekt. Dels en større viden om symptomer og adfærds karakteristika hos målgruppen, dels en større erkendelse af hvilke personlige begrænsninger, der kan være for den enkelte medarbejder i at indgå i et team, der arbejder med målgruppen.

- Det er ikke alle typer af medarbejdere, der egner sig til at arbejde med borgere, der har diagnosen Borderline. Man skal være rimelig robust og kunne glide af på for eksempel aggressive eller umiddelbart svært forståelige reaktionsmønstre hos borgeren. Jo mere styr man har på sig selv, jo bedre er man i stand til at møde borgeren og være grænsesættende på en sober måde uden at behøve at aktivere sit eget forsvarsberedskab, siger Maria Sahl.

Fokus på mestringsstrategier

Resultatet af det faglige kompetenceløft har været mærkbart i de resultater, som er nået i arbejdet med målgruppen. Fokus har her været på mestringsstrategier i at omgås andre mennesker, hvor den enkelte deltager ud fra individuelle mål er blevet trænet gennem tilrettelagte gruppeforløb med deltagelse af andre borgere med diagnosen Borderline. Erfaringerne i projektet har været så gode, at træning af sociale færdigheder og mestringsstrategier, allerede inden projektets afslutning, er blevet en etableret del af den faste praksis i social- og arbejdsmarkedsforvaltningen.

GAF har bidraget til den interne dialog

En af udfordringerne i projektet har været at anvende GAF-metoden til at få en samstemmende vurdering af den enkelte borgers funktionsniveau. Da dette kan være meget skiftende, vanskeliggøres brugen af GAF, fordi der er stor

forskel på, hvor ofte medarbejderne har kontakt til borgeren. Det betyder, at en pædagog i bostøtte-enheden eksempelvis kan vurdere ud fra en næsten daglig kontakt, mens socialrådgiveren i visitationsenheden eller medarbejderen i Jobcentret må foretage deres bedømmelse på baggrund af en meget mere sporadisk kontakt med borgeren.

- GAF-metoden er et nyt og anderledes redskab, som vi har skullet omskrive og tilpasse til vores brug. Det har været en øvelse at måle præcist på symptomerne og lægge egne vurderinger til side for i stedet kun at fokusere på de konkrete observationer. Men GAF har været med til at ruste medarbejderne til opgaven og bidraget til at udvikle et fælles sprog, så i den forståelse har det været et godt redskab som led i den interne dialog mellem samarbejdspartnerne i projektet, siger Maria Sahl.

Maria Sahls anbefalinger til andre kommunale forvaltningsenheder, der skal arbejde med borgere, som har diagnosen Borderline:

- ① Læg vægt på at opbygge faglig viden og kompetence på tværs af forvaltningsenheder – herunder opbygningen af et fælles sprog.
- ① Vær bevidst om betydningen af, at den enkelte medarbejder skal have en vis psykisk robusthed som forudsætning for at kunne indgå i et team: "Kend dig selv".
- ① Vær målrettet i arbejdet med borgerne og stå fast på det, man vil opnå.
- ① "Ting tager tid". Lange forløb er et "must" for mange borgere, og det er vigtigt, at der er kontinuitet i arbejdet.

Projekt "Bedre psykiatrisk indsats for de personlighedsforstyrrede i samarbejde med Odense Universitetshospital/afdeling P":

- ① Opkvalificeringsforløb med undervisning af medarbejdere. Introduktion til de 3 hovedgrupper af personlighedsforstyrrede samt GAF-metoden.
- ① Praksisforløb med gruppetræning i at anvende GAF-metoden samt håndtering af personlighedsforstyrrede via skuespilsøvelser.
- ① Grupp supervision hver anden måned af alle involverede medarbejdere.
- ① Basis- midtvejs- og afsluttende måling af den enkelte brugers psykosociale funktionsniveau ved hjælp af GAF-metoden.
- ① Basis- midtvejs- og afsluttende måling af effekten af medarbejdernes opkvalificering i forhold til registrerede voldsanmeldelser, uhensigtsmæssige udskrivninger og fastholdelse i bolig af brugerne.

For yderligere information kontakt:
Maria Sahl
Mail: masa@odense.dk
Telefon: 63755696

FREDERIKSBERG KOMMUNE

Organisation skal rime på koordination for at nå et godt resultat

Projekt "Koordination og faglighed i sagsbehandlingen for borgere med personlighedsforstyrrelser" i Frederiksberg Kommune har kompleksiteten i det offentlige system været den store udfordring.

- Lige fra starten har vi været bevidste om, at det er svært at koordinere indsatsen for borgere med personlighedsforstyrrelser, fordi der typisk er så mange forskellige professionelle aktører ind over i sagsforløbet. Eksempelvis myndighedsforvaltningen, bostøtten, misbrugskonsulenten, medarbejdere fra social- og sundhedsområdet og måske også familie- og skoleområdet og Jobcenteret. Netop denne kompleksitet har været vores egentlige angrebsflanke i projektet. For eksempel den kendsgerning, at de personer ("leverandørerne"), som kender borgerne bedst, ikke er dem, der træffer beslutningerne. Det er en sag for myndighedsudøverne, som sidder længere væk fra borgeren.

- Kompleksiteten kan nemt have den konsekvens, at borgere med en personlighedsforstyrrelse får en dårlig oplevelse, når de har kontakt med kommunen, og i projektet har vi haft som mål, at disse borgere skal opleve en kvalitativt bedre sagsbehandling med fokus på at opnå støtte til en forbedret livskvalitet. Borgeren har fået en nemmere adgang til de relevante personer, han eller hun har behov for at være i dialog med, og sagsbehandlingen er blevet mere helhedsorienteret med udgangspunkt i borgerens samlede situation, siger chefkonsulent Jesper Henriksen fra Socialt Udviklingscenter, SUS, der har været projektleder på udviklingsarbejdet i Frederiksberg Kommune.

Koordinerede arbejds gange

Med et renlivet organisatorisk-administrativt fokus har projektet handlet meget om at udvikle en række forskellige og koordinerede arbejds gange, der kan lette borgerens gang gennem systemet og optimere den service og de tilbud, som gør en forskel, når man har en personlighedsforstyrrelse – og måske ikke er særlig motiveret for eller udrustet til at samarbejde med den kommunale forvaltning.

Hvem gør hvad, hvornår – og hvorfor. Med dette mantra som fundament er det lykkedes at udvikle mange forskellige redskaber, som tjener til at løfte kvaliteten i sagsbehandlingen. Lige fra småtingsafdelingen som for eksempel en skabelon for den mail, der informerer borgeren om, at han eller hun skal skifte sagsbehandler, til velbeskrevne arbejds gange for helhedsorienteret udredning, ansøgning om kontanthjælp eller afholdelse og afvikling af koordinationsmøder.

Opbakning fra ledelsen betyder alt

- I alt har vi vel udviklet 20-21 forskellige redskaber på baggrund af et godt samarbejde med praktikerne, der har den direkte kontakt med borgeren, og som har leveret den viden, der har bidraget afgørende til den konkrete formulering af relevante arbejds gange.

- Vi er vel ikke nået helt så langt som vi gerne ville, blandt andet fordi vi er blevet forsinket af flere ledelsesmæssige og organisatoriske ændringer undervejs. Men det illustrerer for så vidt blot den generelle erfaring, der også ligger i projektet: på grund af kompleksiteten i den kommunale organisation er det afgørende med ledelsesmæssig opbakning på alle niveauer og på tværs af fagforvaltningerne, hvis tingene skal gå op i en højere enhed, siger Jesper Henriksen.

At dette nu også er ved at blive en realitet i Frederiksberg Kommune illustreres af, at ledelsen efter afslutningen af projektet har tilsluttet sig at implementere alle de arbejdsgange, som er blevet udviklet, i den daglige driftsorganisation. Og ikke kun for borgere med personlighedsforstyrrelse, men anvendt i en bredere kontekst, der omfatter alle borgere med psykisk sårbarhed, der har komplicerede sagsforløb.

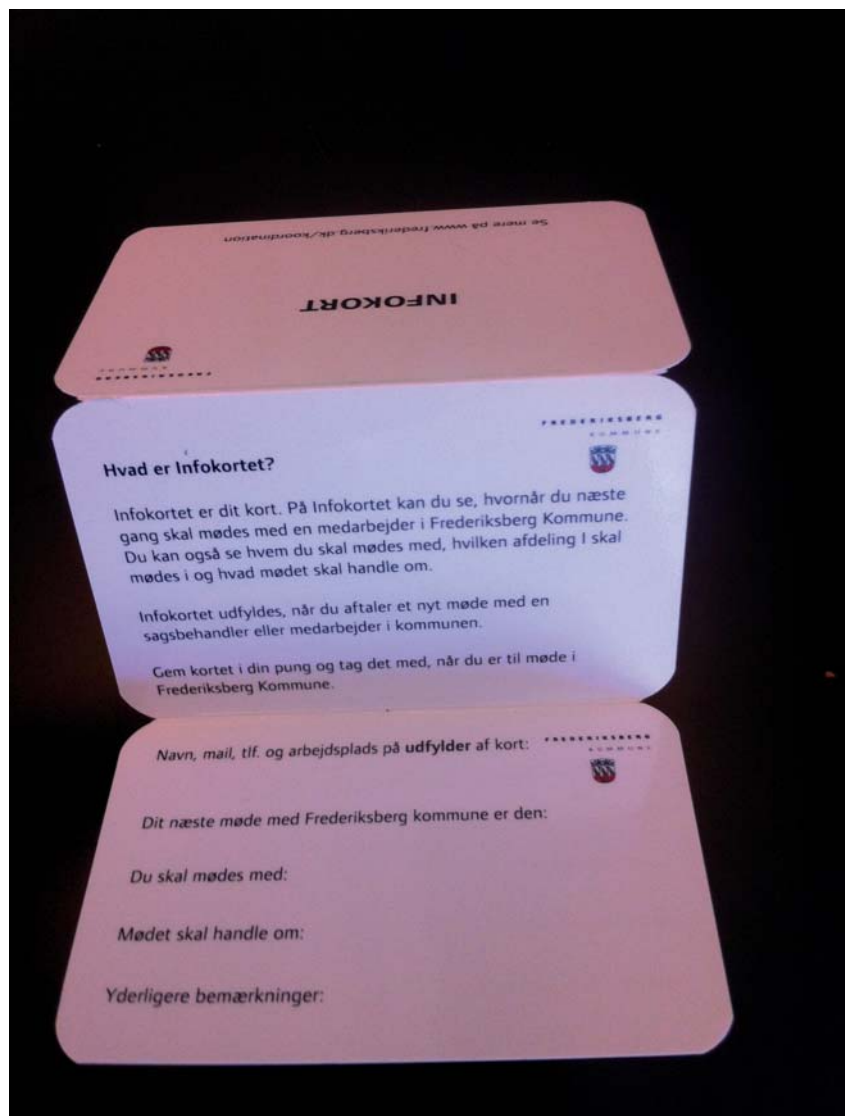
”Det har vi lært”

- ① Tag udgangspunkt i frontlinjemedarbejdernes erfaringer med at samarbejde med borgeren, når der udvikles administrative redskaber og procedurer. De ved, hvor skoen trykker.
- ① Det er hårdt arbejde at koordinere indsatsen. Der er ingen nemme løsninger, og derfor er det essentielt at tale sammen og involvere ledelsen på alle niveauer.
- ① Selv om det er vigtigt at tale sammen, skal man undgå at ”møde sig ihjel”. Vi har arbejdet meget med at udvikle effektive møder.
- ① Tag ”dobbelt ansvar”. Både for dit eget ressortområde og for at borgeren får kontakt til de kollegaer, der arbejder på andre områder, men hvis indsats er lige så vigtig for, at borgeren får en ordentlig indsats.

Projekt ”Koordination og faglighed i sagsbehandlingen for borgere med personlighedsforstyrrelser”

- ① Beskrivelse af projektets målgruppe og kommunens indsats og praksis i forhold til denne – samt udviklings- og koordinationsbehov på området.
- ① Identifikation af udviklingspotentialer i forhold til de områder, hvor praksis skal forbedres.
- ① Formulering af konkrete mål og visioner for bedre praksis. SMARTE målsætninger på borger- sagsbehandlings- og leverandørniveau. Udarbejdelse af konkrete redskaber til at understøtte praksis.
- ① Ibrugtagning af udviklede redskaber og procedurer af 20 medarbejdere, der afprøver materialet i samarbejde med borgerne.
- ① Justering af redskaber og procedurer på baggrund af indhentede erfaringer og evalueringer. Intern formidling af de udviklede arbejdsgange til hele den kommunale organisation.

For yderligere information kontakt:
Rie Wellendorf
Mail: riwe01@frederiksberg.dk
Telefon: 28983010

NYBORG KOMMUNE

At stille faglig viden til rådighed

Projekt "Koordinering og udvikling af tilbud og indsatser til borgere med personlighedsforstyrrelser" har givet skærpet viden og indsigt om diagnosen personlighedsforstyrrelser, blandt medarbejdere i Nyborg Kommune.

- Det har fra start været målet, ikke at starte et nyt projekt op for de midler der var tildelt via 15 M, da det er vigtigt at et tilbud kan køre på de budgetter der allerede er, siger Bjerne Søberg leder af socialpsykiatrien i Nyborg Kommune

For at få identificeret behov for tilbud til personlighedsforstyrrede har projektleder Henriette Ghorbani interviewet kommunens ansatte om arbejdsgange og daglige praksis i mødet med borgere med personlighedsforstyrrelser og gennemført interview med borgerne. På den baggrund har hun udarbejdet en guideline til brug for kommunens personale, der kommer i kontakt med personlighedsforstyrrede. Dernæst har hun stået for at afholde temadage, undervisning samt gå-hjem-møder til ansatte i Nyborg Kommune.

Projektperioden har primært været brugt til at skabe bedre muligheder for borgerne med personlighedsforstyrrelse gennem videndeling og etablering af samarbejdsstrukturer internt i kommunen, for at højne det fælles faglige niveau i mødet med borgeren.

Konkret udbytte

Bestræbelserne har ved projektperiodens afslutning udmøntet sig i to nye initiativer, der allerede er etableret og fungerer indenfor rammerne af driftsbudgettet:

- 1) "En socialpsykiatrisk koordinationsgruppe"- et tilbud om faglig sparring for medarbejderne i Jobcenter Nyborg i sager om mistanke om personlighedsforstyrrelser.
- 2) "Ung på vej"- et særligt tilrettelagt tilbud for unge borgere (18-30 årige) med en sindslidelse og/eller personlighedsforstyrrelse i Nyborg Kommune.

Socialpsykiatrisk koordinationsgruppe

Den socialpsykiatrisk koordineringsgruppe mødes hver 14. dag. Det skal sikre, i forbindelse med borgere, hvor der kan være tale om en psykisk problemstilling, at man kan samle ekspertisen og tage det op på mødet. Konkret betyder det at en medarbejder på jobcenteret kan bede om at få en borger på dagsorden, hvor det vurderes hvilke tiltag og tilbud der skal til i den konkrete sag. Det skal sikre en meget hurtigere sagsgennemgang til gavn for den enkelte borger.

- Det koster lidt mødetid, men det burde komme positivt igen ved at borgeren hurtigere bliver udredt og ikke skal bruge tid på eksempelvis unødige arbejdsprøvninger eller kommer senere ind i et socialpsykiatrisk tilbud, hvor problemstillingen er blevet forværret, siger Bjerne Søberg.

Ung på vej

Vurderingen fra Jobcenter Nyborg, socialafdelingen og socialpsykiatrien var, at det nuværende eksisterende socialpsykiatriske aktivitets- og værested ikke appellerer til de unge i Nyborg Kommune. De unge har svært ved at identificere sig med de nuværende brugere og de ønsker samvær med andre jævnaldrende unge med ligestillede problemstillinger.

De unge har brug for håb og tro på, at de på sigt vil komme til at indgå på lige fod med andre unge på uddannelsessteder eller på arbejdsmarkedet. Med 'Ung på vej' ønskede kommunen at imødekomme de unges behov. De unge mødes to gange om ugen i lokaler de deler med socialafdelingens hjemmevejledere og i det første år inddrages socialpsykiatriens to støtte- og kontaktpersoner som tovholdere i projektet, da de har et stort kendskab til de unge og de problemstillinger og udfordringer de slås med i deres liv og i hverdagen.

Fokus på eksisterende ressourcer

De nye tiltag er blevet startet op i kraft af 15M projektet, men gennem en konstruktiv og kreativ tænkning er det lykkedes at gennemføre tiltagene indenfor rammerne af driftsbudgettet.

- Det er endt med at vi bruger de interne ressourcer i kommunen – og det er noget af det positive. Vi bruger know how, viden og kompetencer der allerede er til rådighed hos medarbejderne og de føler sig meget inddraget i projektet og har stor ejerskab af det, siger Henriette Ghorbani

Henriette Ghorbanis anbefalinger til Nyborg og andre kommuners arbejde med borgere med personlighedsforstyrrelser er:

Sikre høj faglighed hos medarbejderne gennem at:

- ① medarbejdere med hyppig kontakt til borgere med personlighedsforstyrrelser, får adgang til kurser og temadage med nyeste viden og forskning omkring personlighedsforstyrrelser og sindslidelser
- ① medarbejdere får tilbud om supervision for at sikre, at daglige udfordringer og problemstillinger bliver delt og at den enkelte medarbejder får værktøjer til at tackle særlige vanskeligheder

Fordele ved øget viden om personlighedsforstyrrelser blandt medarbejderne:

- ① Styrker kontakten og dialogen mellem borgeren og den enkelte medarbejder i kommunen
- ① Borgeren bliver hurtigere udredt og afklaret omkring egen situation
- ① Borgeren kommer hurtigere i gang med aktiviteter, der understøtter kontakt til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet
- ① Borgeren oplever et målrettet og konstruktivt samarbejde med kommunen

Projekt ”Koordinering og udvikling af tilbud og indsatser til borgere med personlighedsforstyrrelser”

- ① Kortlægning af området/målgruppen.
- ① Arbejdsgruppe nedsat og arbejds gange klarlægges i forbindelse med henvendelse og kontakt med borgere med personlighedsforstyrrelse.
- ① Analyse af eksisterende tilbud/indsatser for personlighedsforstyrrede borgere.
- ① Forsøg med ændringer af eksisterende tilbud/indsatser samt eventuelt etablering af nye tilbud/indsatser, der afprøves og evalueres løbende.

For yderligere information kontakt:

Bjerne Søberg

Mail: bjso@nyborg.dk

Telefon: 6333 7691